

Pro chytré hlavinky

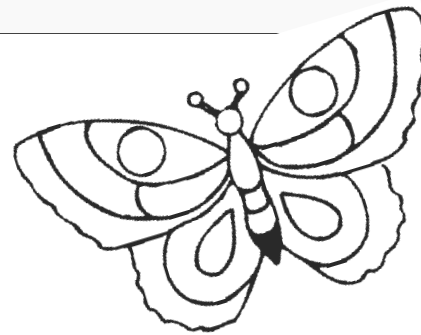
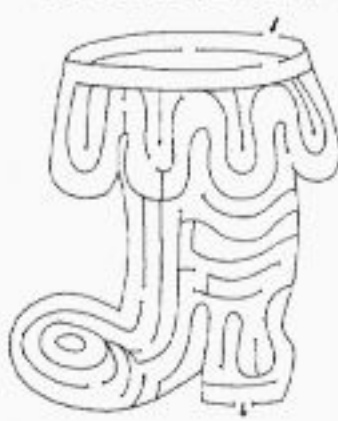

	6	8			1
2	5	4	6		
1			9	4	6
			4	7	
	2				5
	7	5		4	
6		7	8	9	
					1
4	3	6			2

Jde žába na maškarní a předtím si dá do úst šlehačku. Přijde želva a ptá se žáby: za co tu jsi?? Žába zmačkáne hubu a řekne: za beďara!!

BIG BOOT MAZE

Gold was discovered in California in 1849. People who rushed to California to make their fortunes were called Forty-niners.

Najděte, který symbol chybí v některé ze čtyř komůrek

Pan Kuchař, pan Řezník, pan Hajný a pan Pekař pracují jako kuchař, řezník, hajný a pekař. Nikdo z nich nemá jméno shodné se svým zaměstnáním. Tady jsou čtyři tvrzení:
 1. Pan Kuchař je pekař.
 2. Pan Hajný je kuchař.
 3. Pan Řezník není pekař.
 4. Pan Pekař není řezník.
 Podle těchto tvrzení by řezníkem musel být pan Řezník, ale to není pravda. Tři ze čtyř tvrzení nejsou pravdivá. Kdo pracuje jako hajný?.

Va obzoru beránky grána jako za večera proměňuje v červánky..

BOROVINY

Roč. 5 Čís.1

Hlásná trouba

za 5 holáků

Gold! Gold! Gold! hlásají titulky novin, když šedesát osm zlatokopů připlulo na parníku Portland do Seattu. Stalo se tak po sedmi letech od svolení používat Chilkoot Pass Trail, které prospektorům dali místní Indiáni. Když 17. srpna 1896 Skookum Jim Mason, Dawson Charlie a George Washington Carmack našli na Rabbit Creek (dnešní Bonanza Creek), přítoku řeky Yukon na Klondiku ležícím v kanadském Yukon Territory zlato, netušili, že spustí největší "zlatou horečku" v historii. Během několika dní se po celé Americe rozšířila zpráva o zlatě na Klondiku. Hodnota vytěženého zlata by na počátku třetího tisíciletí byla několik bilionů dolarů.

ZPRÁVY O BOHATÝCH NALEZIŠTÍCH ZLATA NA KLONDIKU JSOU PRAVDIVÉ!

JAK TO ZAČALO

V srpnu 1896 Američan z Kalifornie George Carmack společně s manželkou Kate a švagry Keishem a Káa Gooxem chytali lososy na řece Klondike. Kate a oba švagři byli příslušníci indiánského kmene Tagishů. Čtveřice se zde setkala s Robertem Hendersonem, zkušeným zlatokopem, který hledal zlato už 25 let po celém světě, ale přesto se mu nedařilo zbohatnout. Jeho vyprávění o tom, že v okolí řeky Klondike by se měla nacházet naleziště zlata, je zaujalo. Carmack se společně s ním přesunul o několik kilometrů proti proudu řeky, ke Králičímu potoku. Chtěli zde kácet stromy a klády prodat na pile u Fortymile Creeku. Díky Hendersonovu vyprávění zároveň hledali v potoce zlato. 17. srpna 1896 zlato skutečně našli. Naleziště bylo mnohem vydatnější než všechny do tehdejší doby objevené v oblasti Yukonu. Díky nálezům byl také Králičí potok přejmenován na Bonanza Creek. O tom, kdo ze skupiny první zlato objevil, se dodnes vedou spory. Většinový názor se přiklání k Skookum Jimovi. Oficiálně byl objev připisán Carmackovi, protože on požádal úřady o registraci zlatonosné parcely, poté, co se mu podařilo přesvědčit společníky, že požadavku Indiánů by nemuselo být vyhověno. Podle tehdejších kanadských zákonů si mohl každý zaregistrovat v oblasti jen jednu parcelu - claim, o rozměrech 152 metrů na 305 metrů. Výjimkou byl objevitel zlata, který mohl mít claimy dva. Zároveň zaregistroval po jednom pro svou ženu a své dva společníky. Zpráva o objevu zlata se rychle rozšířila ve zlatokopecích táborech v údolí řeky Yukon a zanedlouho byly pozemky v okolí Bonanza Creek i sousedních Eldorado Creek a Hunker Creek zabrané lidmi, kteří předtím hledali štěstí jinde na řece Yukon.

ZLATÁ HOREČKA ZAČÍNÁ

Díky extrémní izolaci Klondiku od okolního světa se zpráva o bohatých nalezištích zlata dostala do USA až příští rok. 14. února 1897 dorazili první zlatokopové do přístavu v Seattu. Na další parník, který připlul o několik dní později do San Francisca už čekaly tisíce zvědavců. Zpráva o tuně zlata na jeho palubě se okamžitě rozšířila po celém světě vypukla opravdová zlatá horečka. Do odlehlejší oblasti Klondike se vydaly tisíce lidí z celého světa. Většina dychtivých zlatokopů připlula do přístavů Skagway nebo Dyea na Aljašce. Hřeben Pobřežních hor překonali přes průsmyk Chilkoot (Chilkoot Pass, 1067 m) nebo Bílý průsmyk (White Pass, 873 m). Cestu od pobřeží přes průsmyk museli překonat mnohokrát, každý zlatokop s sebou musel nést mimo nářadí na rýžování až jednu tunu zásob, aby mohl přežít zimu v kanadské divočině. Příslušníci kanadské Severozápadní jízdní policie to na hranicích Kanady důsledně kontrolovali. Zpočátku cesty mohli využívat tažná zvířata, ale později se terén stal tak náročným, že zásoby museli nést sami. Závěr cesty k průsmyku Chilkoot byl velmi strmý a riskantní, na posledních 800 metrech bylo převýšení až 300 metrů. Cesta vedla ledovým polem, ve kterém vytesali 1500 schodů. Na každý z nich se vešel jen jeden muž.

Každý zlatokop musel mít například 200 liber (libra = 0,45 kg) slanine, 800 liber pšeničné mouky, 200 liber kukuřičné mouky, 150 liber fazolí, 150 liber sušeného ovoce, 75 liber cukru, 50 liber rýže, 75 liber kávy a krabici kondenzovaného mléka.

Na této úzké cestě se tísnil nepřetržitý zástup lidí. Kdo z něj vypadl, musel se vrátit dolů a začít od začátku. Na Bílém průsmyku, nacházejícím se v nižší výšce byla situace ještě horší. Trasa k němu byla známá jako Chodník mrtvých koní, protože podél této cesty zahynulo na tři tisíce tažných zvířat. Po překonání hřebenů čekal zlatokopy sestup k jezeru Bennett na kanadské straně hor, kde se nekonečný proud lidí zastavil. Na břehu jezera přes zimu vyrostlo městečko z několika tisíc stanů. Lidé káceli stromy a vyráběli provizorní plavidla, přestože většinou tuto práci nikdy nedělali. Potom jim nezbývalo než jen čekat až na jezeře roztaje led. 29. května bylo poprvé možno plavidla spustit na vodu. V průběhu 48 hodin se flotila, čítající 7 124 plavidel, naložená téměř 15 tisíci tunami zásob vydala na 800 kilometrů dlouhou cestu přes jezera a kaskády po proudu řeky Yukon, až na vytoužený Klondike.

PODNIKATELÉ

Na objevení zlata na Klondiku zbohatli nejen zlatokopové, ale především podnikatelé a podnikavci. Jedním z nejznámějších byl Joseph Francis Ladue, který je považován za zakladatele města Dawson. Ladue na Yukonu nebyl žádný nováček, žil zde od roku 1882 a zkoušel své štěstí nejdříve jako zlatokop, obchodník a podnikatel. Vlastnil pilu u ústí řeky Sixty Mile River, několik kilometrů od Klondiku proti proudu řeky Yukon. Pochopil, že obchodováním se zlatokopy se dá vydělat víc peněz, než samotným hledáním zlata. Přišel na soutok řek Klondike a Yukon pouhých pět dní po Carmackově nález. Vytyčil zde pro sebe 64 hektarový pozemek a šel si ho okamžitě zaregistrovat do Fort Constantine u ústí Fortymile Creek do Yukonu. Hned po návratu se pustil do stavby skladu a malé chatrče pro sebe, která však sloužila i jako hostinec. Vznikající město pojmenoval Dawson na počest kanadského geologa George Mercer Dawsona

VZESTUP A PÁD

V lednu 1897 bylo v Dawsonu asi pět srubů a malé stanové městečko. Na jaře mělo město už 1400 obyvatel a začaly se tu *točit* velké peníze. Noc v hostinci J. Laduea stála 50 \$, jedno vejce 1 \$, pětiminutová koupel 1,5 \$. V červenci 1897 otevřel Harry Ash nový hostinec. Jen první noc měl tržbu 30 000 \$ a každou další 3000 dolarů. Po třech měsících Ash z Dawsonu odešel se 100 000 dolarů. Koncem léta bylo v Dawsonu už deset hostinců, tanečnice v nich vydělávaly až 100 dolarů za noc. Ladue začal prodávat městské pozemky za 200 \$ za čtvereční stopu (0,09 m²). Koncem léta mělo město už 3500 obyvatel. Největší vlna přistěhovalců však dorazila až v následujícím roce, kdy dorazili lidé putující měsíce ze Skagway a Dyea. Ze sta tisíc, kteří se vydali na cestu, jich sem dorazilo čtyřicet tisíc. Ceny městských pozemků vyletěly do závratných výšek. V létě 1898 se Dawson City stalo největším městem na severoamerickém kontinentě na západ od Winnipegu a na sever od San Franciska. Ještě ten rok ale jeho sláva začala upadat. Všechna bohatá naleziště už byla zabraná a většina nově příchozích neměla šanci zabrat si nové. Mohli si pozemek jen odkoupit, to však bylo příliš drahé. Když v roce 1899 přišly zvěsti o nových nalezištích na Aljašce, většina lidí se přesunula tam a počet obyvatel poklesl až na 8000. V roce oficiálního uznání Dawson City za město (1902), zde žilo zde žilo méně než pět tisíc lidí. Později klesl počet obyvatel i pod tisíc a v roce 2006 tu žije 1327 obyvatel.

ZPOVĚĎ ZLATOKOPA

Když jsem se dozvěděl, že na Klondiku našli zlato, byl jsem kousek odsud. Rozhodování nebylo nijak složité, svoji brašnu s dopisy jsem nechal na poště v nejbližším městě a vydal se za štěstím. Vidina bohatství byla tenkrát tak blízko, stačilo jen ponořit ruku do vody a začít tahat zlaté valouny. Všechno bylo tak jasné a jednoduché. Teď, o deset let později vím, že jsem se neměl nechat lákat. Zlatá horečka mě pohltila, den co den jsem prosíval štěrku u řeky a nedokázal jsem se od té činnosti odtrhnout. Když jeden z mých nových kamarádů našel pětcentimetrový koblížek, celý ze zlata, už jsem sahal po dýce, ale včas jsem svoji impulsivní reakci zastavil. Dopisy od rodiny mi chodily nejdříve každý týden, pak každý měsíc. Už je to půl roku, co jsem o manželce neslyšel. Děti dospěly a mají vlastní rodiny a svého otce, který je měl živit, ani pořádně neznají. Ví, že teď už v mém životě zůstala jen řeka a ta stále se vzdalující vidina bohatství. Malinká, ale stále tu je. Třeba už zítra...

D
1. Tom dostal jednou nápad,
když přestal v boudě chrápat,
Dím A7
že má se něco stát, a že byl kluk jak
jedle,

D
tak rozhodnul se hnedle a odjel na západ.
G D E
Z domova si sebral sílu, krumpáč, bibli,
dynamit
A7 D
a pilu, mimoto prut a červy, do torny dal
konzervy
A7 D
a jel zlato vyhledat.

E
R. Ty jsi to moje zlato, které mám tak rád,
A7 D G D
vždyť ty mi stojíš za to život pro tě dát.
G D
Bez tebe zlato nic není,
E A7
jen ty jsi to moje (potě potě) potěšení,
D
zkrátka (a dobře)
E A7 D
ty jsi to moje zlato, zlato, zlatíčko. (kočiči)

2. Říkal, že je zlatokop o zlato ani nazakop,
neznal jak vypadá. A jak dlouho kopal,
tak dostal na to dopal, přešla ho nálada,
Sebral si svoji kytáru, dal si nalejt whisky,
brandy v baru a za poslední nuget svý
holce
koupil puget a pak jí zazpíval:
R. Ty jsi to moje zlato,

ZLATO

Zlato, latinsky aurum, má chemickou značku Au. Bod tání je 1064°C, bod varu 2600°C. Nepůsobí na něj vnější vlivy, nerezaví, je odolné vůči kyselinám, zásadám i solím. Rozpouští se pouze v lučavce královské a směsích kyanidu. Pro tyto vlastnosti, snadnou zpracovatelnost a v minulosti i dostupnost je prvním kovem, který začali lidé těžit a využívat.

Zlatonosné písky mají dosti hrubé, ale někdy i jemné až prachové podíly zlata. Podle velikosti lze rozdělit na hrubé zrno nad 2 mm, střední zrno 1-2 mm, jemné zrno 0,5 - 1 mm, prach tvořený zrnky menšími než 0,5 mm.

Zlato se těží ve více než 50 zemích světa. Největší naleziště jsou v JAR, Rusku, Kanadě, USA, Nové Quinei a v Austrálii.

Celkové množství zlata vytěžené člověkem se odhaduje na 75 000 až 117 000 tun. Vezmeme-li váhu maximální odhad, byla by to krychle o hraně 17,5 m. Asi 2 % z tohoto množství byly získány do roku 1492, od tohoto data do r. 1800 8%, 25% v letech 1801 do r. 1900 a 65% až ve 20. století. Na začátku 20. století se zlato těžilo na primárních nalezištích s koncentrací zlata 15 g v 1 tuně. Současná technika umožňuje těžit z primárních nalezišť, kde je pouze 1,5g-1,2g vtuně rudniny. V současnosti šperkařský průmysl zpracovává ročně přes 200 tun zlata.

Zlato nepoužívali lidé jen pro okrasu, ale i pro zdraví. Od dob Etrusků, Řeků a Římanů především ve stomatologii. Byly pokusy léčit zlatem i tuberkulózu. Radioaktivní zlato se používá k léčbě nádorů a léčivé preparáty obsahují zlato proti revmatickým onemocněním.

Vzácný kov zlato byl v dobách nejstarších používán ke zhotovení chrámových předmětů a pak postupně nahradil směnu zboží zlatými penězi. Už ve starém Egyptě používali zlaté slitky o hmotnosti 14 g, označené jménem zakladatele 1. dynastie faraonů Menes. Tvrdí se, že první mince razili Lýdové. Lýdský králů Kreosus, který dal zvětšit krásu své milenky do zlaté sochy, měl pokladnu plnou zapečetěných měšců se zlatým prachem, jenž byl tehdy snadno zvažitelnou a směnitelnou hodnotou. Později kolem roku 550, dal však razit mince ze zlata.

Nízký obsah zlata se udává v gramech nebo miligramech na tunu zkoumaného materiálu nebo v jednotkách ppm a ppb, což je odvozeno z anglického názvu part per milion /jedna miliontina/ či part per bilion /jedna část z miliardy/. Zemská kůra obsahuje průměrně 0,0035 g zlata vtuně hornin. V mořské vodě je rozptýleno 0,001 až 6 mg zlata v 1m³. Moře a oceány naší planety mají vsobě milión tun zlata.

TĚŽBA V ČECHÁCH

Čechy měly po staletí pověst zlatonosné země. Zlato se rýžovalo na Otavě, Volyňce, Blanici, Lomnici, Vltavě a dalších tocích. Prof. F. Pošepný, který se koncem minulého století zabýval historií rýžovnických prací v Čechách, odhadl jejich plošný rozsah na 75 km čtverečních a výtěžek na 1 000 tun. Od středověku vzkvétalo i dolování. Dolovalo se ve Zlatých horách na Moravě, v Kašperku /Šumava/ a na Jílovsku. Jílovské doly Peří, Radlík a Rotlev byly uzavřeny až vr. 1968, kdy jejich výtěžnost klesla pod hranici rentability. Naleziště zlata v Čechách jsou vázána hlavně na obvodové partie hlubinných vyvřelin – trojúhelník mezi Českým Brodem, Táborem a Klatovy. Tady leží i středověká hornická místa Havírek u Písku, Jílové, Nový Knín, Libčice, Krásná Hora a Milešov. Mezi vzdálenější výskytisťe patřila zlatonosná křemenná žíly u Kašperských Hor, méně známá Dobrá Voda na Českobudějovicku, kdysi slavný zlatodůl Rudný na Vlašimsku a malá ložiska v Podkrkonoší.

Specifická hmotnost zlata je 19,3 g/cm³. Kilogram zlata lze odlít do krychle o hraně 3,75 cm

Nejhlubším zlatým dolem světa je Western Deep Level Mine v Transvaalu v JAR, dosahující 3840 metrů. Teplota hornin v této hloubce je 55°C.